TOR:s yttrande

Kapitalskatteberedningens slutbetänkande rörande "Teknisk översyn av kapitalbeskattningen" (SOU 1971:46)

Sedan Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund beretts tillfälle avge yttrande över rubricerade förslag, får förbundet — som saknar anledning ingå på arvs- och gåvobeskattningen — härmed anföra följande.

Den latenta skatteskulden

Värdering av enskilda firmor kontra fåmansbolag

Principiellt kan ifrågasättas om justering av gällande anskaffningsvärden å lagertillgångar är motiverad, då lagerreserven inte upplöses, så länge lagret förnyas. Vid tillfällig lagerminskning finns supplementärregler för minskning av inkomstskatten. Vid försäljning av tillgångar i enskild firma i samband med överlåtelse av rörelse har säljaren möjlighet att använda sig av reglerna för särskild skatteberäkning för ackumulerad inkomst.

Därest utredningens motiv anses acceptabla, må dock här framhållas, att man för lager i enskild rörelse ansett att tillägg skall ske med hälften av den dolda reserven, beräknad till anskaffningsvärde ./. inkurans ./. bokfört värde. För värdering av lagertillgångar i fåmansbolag medges däremot (RN 1962 nr 5) dessutom ett särskilt avdrag för prisfallsrisk med 20 procent utöver eventuellt inkuransavdrag före beräkning av dold reserv. För att man skall nå överenskommelse med värderingen av lager i enskilda firmor och i fåmansbolag borde det nu vid substansvärdeberäkningen 20-procentiga avdraget för prisfallsrisk utgå, såvida inte konstaterat prisfall föreligger mellan bokslutsdagen och förslagsvis kalenderårets utgång eller dagen före avgivande av deklaration. I sistnämnda fall borde avdrag medges med högst det enligt särskild utredning konstaterade prisfallet, samma borde gälla enskilda firmor.

Det förutsättes att nämndernas granskning underlättas genom att särskilt formulär utformas synnerligen detaljerat och att det göres obligatoriskt för varje skattskyldig, som driver jordbruk, skogsbruk eller rörelse.

Värdering av aktier och andelar

Utredningen bygger värderingen i stort sett på nuvarande regler, dock att minskning skall ske med omkring 5 procent till värde, som riksskatteverket bestämmer. Sistnämnda procentsats motsvarar hälften av den schablonmässigt beräknade skattepliktiga vinsten vid realisationsvinstbeskattning. Förfarandet grundar sig på förutsättningen, att vinst förr eller senare uppkommer. Detta är dock inte alltid fallet och möjlighet finns även att för sådana fall tillämpa den s k 5-procentregeln med exakt vinstberäkning. Vid "korttidsaktier" sker för övrigt alltid sådan beräkning. Förbundet vill peka på anförda omständigheter, varav framgår att den föreslagna reduceringsregeln inte kan anses helt odiskutabel.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:50:04

Familjeföretagens skattelättnader (förmögenhetsbeskattningen)

De föreslagna bestämmelserna avser såväl fysisk som juridisk person. Beträffande aktiebolag och ekonomiska föreningar torde inga större svårigheter föreligga att avgöra vad som är nedlagt i rörelsen. Däremot kommer för taxeringsnämnderna svårbedömbara gränsfall att uppkomma beträffande enskilda firmor och framför allt beträffande jordbrukare.

Enligt 2 § i den föreslagna förordningen skall uppdelning ev ske på förvaltningstillgångar och företagstillgångar. Några bestämda regler i fråga om bankmedel o dyl har därvid inte uppställts. De torde därför — om inte annat visas — komma att anses som företagstillgångar. I de vanliga fallen beskattas dock ofta avkastningen i förvärvskällan kapital. Motsvarande betraktelsesätt kan bli aktuella för andra likartade tillgångar. Nämnderna kommer att få ta ställning till många mer eller mindre väl motiverade yrkanden, vilka — om tillgång hänföres till företaget — också måste medföra ändring av inkomsttaxeringen på grund av t ex att schablonavdrag vägras genom att ränteintäkter hänförs till rörelse i stället för kapital. Än svårare gränsdragningsfall torde uppkomma i förvärvskällan jordbruksfastighet. Vid kontantmässig resultatredovisning torde vara diskutabelt, om t ex en personbil är driftsinventarium i jordbruket.

Såväl den föreslagna fördelningsmetoden (förvaltningstillgångar contra övriga tillgångar) som reglerna om sammanlagd företagsförmögenhet vid gemensam beräkning för makar eller föräldrar och barn förutsätter särskilt formulär. Det må här framhållas, att sådant formulär måste för att underlätta nämndernas arbete göras ytterst specificerat.

Beskattningsåret vid förmögenhetsbeskattningen

Möjlighet att redovisa förmögenhet i förvärvskälla med brutet räkenskapsår per bokslutsdagen låter sig lättast tillämpa i förvärvskälla, där den ekonomiska ställningen klart framgår av balansräkning. Bestämmelserna i 30 § taxeringsförordningen är inte utformade på sådant sätt att avskrift av balansräkningen utan anmaning skall bifogas självdeklaration för jordbrukare. Vid jordbruk med bokföringsmässig redovisning utan avslutning mot särskilt vinst- och förlustkonto saknas möjlighet att kontrollera balansräkningen. Det förefaller därför tveksamt om redovisning av förmögenhet per bokslutsdagen är lämplig vad beträffar s k bokföringsjordbruk, i vart fall där avslutning inte sker mot vinst- och förlustkonto.

I föreslagen ändring till 2 § förmögenhetsskatteförordningen stadgas att om förmögenheten annat än i ringa mån ändrats före kalenderårets utgång genom insättning, uttag eller på annat därmed jämförligt sätt förmögenheten dock alltid skall beräknas enligt andra stycket, d v s till värdet vid utgången av kalenderåret före taxeringsåret. Kontrollen av denna föreskrift måste komma att stöta på stora svårigheter.

I övrigt har förbundet inte funnit anledning till särskilt yttrande i anledning av innehållet i det framlagda betänkandet.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-10-31 13:50:04